

Arlanda Flygsamlingars Vänner

December 2009

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Arlandasamlingarnas framtid

Frågan om Arlandasamlingarnas framtid har fått ny aktualitet genom Regeringens proposition Tid för kultur.

Christer Lokind beskriver här förutsättningarna för ett civilt flygmuseum, och några av de alternativ som f.n. diskuteras.

Överföring av Arlanda-samlingarna till Tekniska Museet

Sedan början av 1950-talet har Luftfartsverket samverkat med Tekniska Museet i frågor om det som idag är Arlandasamlingarna. Tekniska Museet har vid flera tillfällen erbjudits överta samlingarna, men har varje gång avböjt, främst av ekonomiska skäl.

I det nuvarande ekonomiska klimatet har Tekniska Museet tvingats friställa personal.

Alternativen och de ekonomiska förutsättningarna

I resonemangen kring en framtida lokalisering av Arlandasamlingarna är det lätt att glömma bort eller bortse från de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna. I varje tänkbart alternativ krävs investeringar i mark och lokaler. Ingen fastighetsägare kan förväntas fritt upplåta en hangar eller motsvarande byggnad av den storlek som krävs för ett flygmuseum. Enligt marknadens regler krävs marknadshyror. Driften av ett flygmuseum kräver höga besöksiffror. En avgörande faktor är befolkningstäthet med god tillgänglighet till museet, t.ex. närhet till köpcentra och andra publikdragande attraktioner. Befolkningstätheten i Linköping respektive Stockholm ger utslag i besöksiffrorna för Flygvapenmuseum, som har ca 50000 besökare/år, medan Tekniska Museet har ca 300 000 besökare/år.

Arlandasamlingarna

Öppettider för visning och telefonsamtal helgfria tisdagar, torsdagar och första lördagen/månad. kl 10:00 – 15:00

Postadress:

Arlanda Flygsamlingar Vänner,
c/o Luftfartsverket,
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA
Tel: 08-593 600 33
E-post: arlandasamling@telia.com

Hemsida: www.arlandasamlingarna.se

Plusgiro: 352680-3

Organisationsnr: 802411-6561

Besöksadress:

Benstocksvägen, Stockholm-Arlanda

Kontaktpersoner:

Bertil Boberg: 08-7568734

E-post: bertil.boberg@telia.com

Kurt Ivarsson: 018-380 77

E-post: kurt.ivarsson2@comhem.se

Det krävs en kunnig och driftig operatör för att på ett företagsekonomiskt sätt driva ett flygmuseum med museiledning, museipedagoger, konservatorer, arkivarier, marknadsförare m.m.

Långsiktiga ekonomiska garantier krävs för att säkerställa såväl investeringar som drift och underhåll av ett flygmuseum. En privat entreprenör skulle förmodligen tveka inför villkoren. Ett civilt flygmuseum på nationell nivå, av en

storlek motsvarande Flygvapenmuseum, kan därför förverkligas endast i statlig regi, vilket kräver ett beslut i riksdagen. Arlandasamlingarnas byggnad på Arlanda har en yta 2000m². Ett alternativt förslag till lokalisering är Lindarängshangaren som f.n. används av Stockholms hamn men som kommer att utrymmas 2014. Utställningsytan är här 3000m². Stockholms stadsbyggnadskontor har ännu inte detaljplanerat området omkring hangaren.

En framtidsvision av Lindarängen. Det tänkta civila luftfartsmuseet kan ses till vänster i mitten av bilden. Källa: Tidskriften *Via Stockholm/Stockholms hamn*.

Arlandasamlingarna – ett verksmuseum

Arlandasamlingarna, vilka tillhör Luftfartsverket, räknas i likhet med Järnvägsmuseum, Postmuseum och Polismuseet till ett s.k. verksmuseum, vilka byggts upp av ideella krafter inom

respektive myndighet eller verk. De olika verksmuseerna samarbetar inom "Nätverket Sveriges Verksmuseer", i vilket gemensamma framtidsfrågor rörande organisation och finansiering hanteras. Nätverket driver särskilt kravet att de myndigheter eller verk som har eller vill avveckla de egna museerna skall åläggas

ett fortsatt ekonomiskt ansvar för museiverksamheten.

En av Kulturutredningens utredare, den s.k. Museikoordinatören, redovisade i februari ett betänkande som bl.a. syftade till ökad samordning mellan museer. Flertalet verksmuseer samt Svensk Flyghistorisk Förening, Arlanda Flygsamlingars Vänner och Föreningen Flygmuseum i Sverige yttrade sig till Kulturdepartementet över betänkandet. Det unika med Arlandasamlingarna i jämförelse med övriga verksmuseer är dock att Arlandasamlingarna hotas med avveckling eller till och med vräkning från nuvarande byggnad.

Museikoordinatorns förslag återkommer i regeringens proposition 2009/10:3 Tid för kultur. I denna proposition skriver kulturministern:

”Jag föreslår att statens långsiktiga ansvar för samlingar som tillskapats med statliga medel tydliggörs även för de samlingar som förvaltas av museer som sorterar under andra departement än Kulturdepartementet. Detta uppdrag bör uttryckas i instruktioner, regleringsbrev

och styrdokument till de myndigheter och statliga bolag som är dessa museers huvudmän.

Jag föreslår i anslutning till detta att den föreslagna Samordningsfunktionen ges i särskilt uppdrag att samlat ta fram underlag och koordinera museifrågor oavsett dessas departementstillhörighet.”

Det är således verksmuseerna samt vissa andra samlingar som avses med "...samlingar som tillskapats med statliga medel..." Den föreslagna "Samordningsfunktionen" kan förhoppningsvis innebära en öppning i frågan om Arlandasamlingarnas framtid. Om eller när denna samordningsfunktion kan inleda sitt arbete går inte att säga. Sannolikt kommer detta att ta lång tid, vilket innebär att hotet om Arlandasamlingarnas avveckling kan verkställas långt före ett färdigt förslag från Samordningsfunktionen vid Kulturdepartementet. Förhoppningsvis kan frågan om Arlandasamlingarna få sin lösning inom en snar framtid.

Christer Lokind

KVARTALSRAPPORT 0903

Närvaro under tiden 2009-07-01 -- 09-30

Totalt 206 arbetsdagar av st. 22 medlemmar. Frivilliggruppen har på helgfria tisdagar och torsdagar utfört följande renoverings- och underhållsarbeten av Arlanda Flygsamlingar:

NAB 9 (Albatros B.IIa), projekt nr 174, klädsel av 2 st pilotstolar pågående, liksom arbeten med flygkroppen samt tillverkning av spryglar

Lockheed 12-A Electra Junior SE-BXU, projekt nr 177, arbeten med motorplåtar pågår

Klemm KI 35D SE-BHF, projekt nr 176, tillverkning av propellernav pågår

Linktrainer/DC-9-simulator, projekt nr 179, renovering av instrument och bälgar pågår

Motorer, projekt nr 180, tillverkning av ställ till Alvis Leonides-motorn pågår

Fordon, renovering av f.d. SAS-dragtruck pågår

Administration, registreringsarbeten av större flygplansmodeller pågår

Vi har under perioden även renoverat taket till ett av utomhusförråden samt röjt sly mm.

Arlanda 2009-10-08/Bertil Boberg

Öppet hus 17 oktober

Lördagen den 17 oktober hade vi Öppet hus, vilket blev en succé. Inte mindre än 80 personer besökte Arlandasamlingarna. I samband med Öppet hus höll SAAB:s f.d. provflygare Stig Holmström, Linköping, ett mycket intressant föredrag om

utvecklingen av JAS 39 Gripen. Stig utförde den första provflygningen av Gripen den 9 december 1988, vilken varade i ca 50 minuter. Föredraget avslutades med en frågestund.

Tillskott till motorutställningen

Sedan 1982 har en Alvis Leonides 501-motor funnits vid Arlandasamlingarna. Motorn kommer från den Percival Pembroke C.52 (i Flygvapnet döpt till TP 83) som i början av 1970-talet användes vid F 18 Tullinge för utbildning av haveriutredare. Flygplanet, Fv 83013,

taxades ned i en grusgrop (utan besättning!), där det blev liggande de följande åren. Motorn är inte restaurerad, men ett ställ har förtjänstfullt tillverkats av Bosse Ekström för att i sinom tid låta den pryda sin plats i motorutställningen.

Bosse Ekström vid Alvis Leonides-motorn.

Arlandasamlingarna vill på detta sätt framföra sitt varma tack till nedanstående personer och företag som lämnat föremål till samlingarna.

Arne Andersson, Värmdö
Örjan Fredriksson, Norrtälje
Bo Gårdstad, Vallentuna
Georg Kramer, Rydbo
Lennart Larsson, Täby

Oxford Flight Academy, Arlanda
Patria Ostermans Aero AB, Arlanda
André Péclard, Stockholm
Marianne & Henry Thunholm, Stockholm

**ARLANDASAMLINGARNA ÖNSKAR
HÄRMED SINA MEDLEMMAR EN RIKTIG
GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR!**

OBS! GLÖM INTE ÅRSavgiften enligt bifogat inbetalningskort!